

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları*

Yavuz Selim BAYBURTLU**

Öz

Konuşma iletişim kurmak için kullanılan temel dil becerilerindedir. Konuşma temel olarak hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma olmak üzere iki şekilde yapılır. Hazırlıklı konuşmalar yeri ve zamanı belirli olan, bir plan ve hazırlık gerektiren konuşmalardır. Hazırlıksız konuşmalar ise yeri ve zamanı tam olarak belli olmayan, bir plan ve hazırlık gerektirmeyen anlık konuşmalardır. Hazırlıksız konuşmalar günlük hayatta, eğitim ortamlarında başta olmak üzere sosyal yaşam içerisinde en çok kullanılan konuşma türlerindedir. İnsan yaşamının her aşamasında oldukça önemli bir yeri olan hazırlıksız konuşmalar öğrencilerin yaptıkları konuşmaların büyük kısmını oluşturur. Hazırlıksız konuşmaların niteliği ve etkililiği kişinin kelime hazinesiyle doğru orantılıdır. Zengin bir kelime hazinesine sahip olan insanın etkili ve güzel hazırlıksız konuşmalar yapma oranı oldukça yüksektir. Araştırma bu kapsamda öğrencilerin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarını tespit etmeyi amaç edinmiştir. Kelime hazinesi katsayısı, kişinin kullandığı farklı kelime sayısının toplam kelime sayısına bölünmesiyle elde edilen bir değeri ifade eder. Bu değeri 0 (sıfır) ile 1 (bir) arasında değişir. Kelime hazinesi katsayısı (Karadağ, 2018) dil eğitimi araştırmaları için bir değişken önerisi olarak sunulmuştur. Araştırmada amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen ortaokul 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin kelime hazinesi katsayıları hesaplanmış ve farklı değişkenlere göre durumları incelenmiştir. Bu kapsamda öğrencilere uzman görüşleri neticesinde oluşturulmuş 5 öyküleyici anlatım 5 adet de açıklayıcı anlatım olmak üzere 10 adet konu verilmiştir. Öğrenciler kendilerine verilen konulardan her iki anlatım tarzından da birer adet olmak üzere hazırlıksız konuşmalar yapmıştır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşmaları ses kayıt cihazı ile kayıt edilmiş ve araştırmacı tarafından yazıya aktarılmıştır. Ardından (Bayburtlu, 2019) kelime hazinesi katsayısı değerlendirme ölçeği'ne göre incelenmiştir. Kelime hazinesi katsayısının sınıf, cinsiyet, okul, anne ve baba eğitim düzeyleri, kitap okuma durumları gibi kategorik değişkenlerle ilişkisi ki kare analizi ile incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının kelime hazinesi katsayılarının orta düzeyde olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kelime hazinesi, kelime hazinesi katsayısı, hazırlıksız konuşma

Vocabulary Coefficients in Unprepared Student Speeches

Abstract

Speaking is one of the fundamental language skills used to establish communication. Speech occurs in two forms as *prepared* and *unprepared*. Prepared speeches are those which require planning and preparation and occur in a specific place and time. Unprepared speeches, on the other hand, are instant conversations that require neither planning nor preparation and do not occur in definite locations or time. Unprepared speech is one of the most used speech types in daily life, especially in educational environments. Unprepared speeches, which have a very important place in every stage of human life, constitute a significant proportion of students'

*Bu çalışma Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi ABD'de 2019 Yılında Doç. Dr. Yusuf DOĞAN danışmanlığında gerçekleştirilen "Ortaokul 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşmalarında Bağdaşıklık ve Tutarlılık" başlıklı doktora tezinin verilerinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

** Türkçe Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, Antalya, yavuzselimbayburtlu@gmail.com, ORCID: 0000- 0002- 6128-6239

speeches. The quality and efficacy of unprepared speeches are proportional to one's vocabulary. It is highly probable for a person who has a rich vocabulary to make highly effective unprepared speeches. This study aims to determine vocabulary coefficients in students' unprepared speeches. Vocabulary coefficient refers to the value obtained by dividing the number of different words used by a person by the total number of words. This value ranges between 0 (zero) and 1 (one). The vocabulary coefficient (Karadağ, 2018) was proposed as a variable in language education research. In this study, the vocabulary coefficients of 6th and 7th graders who had been chosen through purposeful sampling were calculated and were analyzed in terms of different variables. Thus, a total of 10 topics, 5 narrative and 5 expository, which were prepared having obtained expert opinions were given to the students. The students made unprepared speeches by choosing one topic from each one of the two types. The unprepared speeches of the students were recorded with a voice recorder and transcribed by the researcher afterwards. The vocabulary coefficients were then calculated using the assessment scale (Bayburtlu, 2019). Chi-square analysis was conducted to investigate the relations between vocabulary coefficient and categorical variables such as grade level, gender, school, mother and father education levels, and reading frequencies. The results showed that more than half of the participating students had moderate vocabulary coefficients.

Keywords: Vocabulary, Vocabulary coefficient, Unprepared speech

Giriş

Çevremizle olan bağlantımızı dinleme/izleme, konuşma, okuma ve yazma gibi temel dil becerileri ile gerçekleştiririz. Gerçekleştirilen bu bağlantıya da iletişim denir. İletişim insanın doğal ve yaşamsal bir faaliyetidir. Konuşma, insanın insanî ilişkilerini devam ettirebilmesi için en fazla gereksinim duyduğu ve istifade ettiği önemli bir dil etkinliğidir. Bu önem kişiler arasındaki iletişimin büyük oranda konuşma becerisi vasıtasıyla gerçekleşmesiyle açıklanabilir (Aktaş ve Gündüz, 2004, s.257). Konuşma, duygu ve düşüncelerimizi, istek ve ihtiyaçlarımızı bildirdiğimiz zihinsel nitelikli bir beceridir.

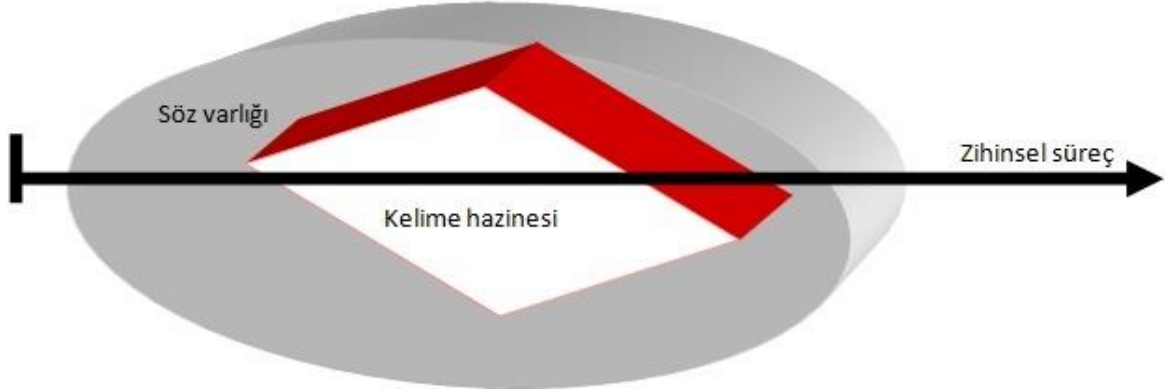
Kişinin diğer insanlarla dil yoluyla gerçekleştirdiği iletişimin bir aşamasını meydana getiren konuşma, sözel olarak duygu ve düşünce alışverişidir. Bu açıdan konuşma, insanlar arasındaki yaşantıların sözlü olarak paylaşılması süreci olarak tanımlanabilir (Başaran ve Erdem, 2009, s.744). Konuşma toplumsal hayatımızda oldukça önemli bir yere sahiptir. İnsan ilişkilerinde, mesleki hayatta, eğitim yaşantısında, mesleki ve akademik başarıda, günlük yaşamda, çarşıda pazarda kısacası beşeri hayatın tüm aşamalarında önemli bir yeri konuşmanın sınırlarının belirlenmesinde zihindeki kelimeler büyük bir etkiye sahiptir. Konuşma bu kelimeler ile yapılır.

Kelime, bir veya birden çok heceli ses öbeklerinden oluşmuş ve tek başlarına zihnimizdeki belli kavramlara karşılıyan somut veya soyut söz kalıplarıdır; somut ve soyut kavramlar arasında ilişki kuran dil birimleridir (Korkmaz, 2003, s. 6). Kelime, zihnimizde belli bir kavramı karşılıyan veya kavramlar arasındaki ilişkiyi kuran ve bağlam içerisinde kullanılmaya hazır -çekimlenmemiş- birimlerdir (Kurudayıoğlu, 2005, s.8). İnsanın zihnindeki bu kelimeler kelime hazinesi olarak isimlendirilir. Bir dile ait bütün kelimeler, bir kişinin veya bir topluluğun söz dağarcığında yer alan kelimelerin toplamına kelime hazinesi denir (Korkmaz, 1992, s.100). Kelime hazinesi, insanın beyinde bulunan zihinsel bir sözlüktür (Kurudayıoğlu, 2005, s.22). Bu zihinsel sözlüğün kullanılması yani konuşma eylemi çeşitli zihinsel işlemleri gerektirir. Kelime hazinesi kavramından bahsettikten sonra yine bu kavramla birlikte ele alınan ve bu kavramla iç içe olan söz varlığı kavramı karşımıza çıkmaktadır. Söz varlığı, sözcükler, ikilemeler, deyimler, atasözleri, ilişki sözleri ve kalıplaşmış sözlerden oluşmuş bir kavramdır (Aksan, 2002, s.14). Kelime hazinesi söz varlığının bir unsurudur (Baş, 2005, s.105). Başka bir ifadeyle söz varlığı kelime hazinesini kapsayan daha geniş bir kavramdır. Söz varlığı ve kelime hazinesi arasında dinamik ve zihinsel bir süreç vardır. Birey çeşitli faaliyetlerle zihinsel işlem basamaklarını da kullanarak söz varlığını ve kelime hazinesi katsayısını zenginleştirir.

Konuşmanın niteliğinin ve etkililiğinin belirlenmesinde konuşma becerisinin zihinsel yönü önemlidir. Konuşma esnasında kelime hazinemizden uygun sözcükleri seçip anlamsal ve zamansal uygunlukta, dil bilgisi kurallarına göre kullanılması konuşma becerisinin zihinsel sürecinin doğru işletildiği anlamına gelmektedir. Kelimeleri yerinde kullanmak, kelimelerle farklılık oluşturmak,

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

kelimelerle düşünüp kelimelerin etkileyici gücünü insanlara hissettirmek zengin söz varlığına sahip olmakla mümkündür (Yılmaz ve Doğan, 2014, s.281). Diğer bir ifadeyle, insanın anlama ve anlatma becerilerinin gelişiminde doğrudan zengin bir söz varlığına sahip olması etkilidir (Türkben 2018, s.995). Ancak zengin söz varlığına sahip olan her birey güzel ve etkili konuşur denilemez. Çünkü zengin söz varlığını etkili kullanmak konuşma becerimizin zihinsel yönüyle doğru orantılıdır. Kelime hazinesinden uygun kelimelerin yerinde ve zamanında seçip kullanılması bu zihinsel süreci ifade eder. Söz varlığı, kelime hazinesi ve bu sürecin işleyişi temsilen şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Söz varlığı ve kelime hazinesi

İnsan zengin bir söz varlığı ile bireysel yeteneklerinin de yardımıyla duygu ve düşüncelerini istediği biçimde ve amacına uygun olarak anlatabilir. Anlatılan duygu, istek ve düşüncelerin tam anlamıyla aktarmak istenilen kişiye iletilmesi sadece o kişiye ait söz varlığının zenginliğine bağlı değildir. Aynı zamanda iletişim kurulan kişinin de söz varlığı ve kelime hazinesinin anlatılanları anlayabilecek asgari düzeyde bir yeterliliğe sahip olması gerekir. İletişimin kalitesinde söz varlığının ve kelime hazinesinin zenginliği oldukça önemlidir. İnsan hayatında canlı bir süreci içeren kelime hazinesi insanın doğumundan ölümüne kadar zenginleşen ve gelişen bir niteliktedir (Karadağ, 2005, s.25).

Etkili ve güzel konuşabilmek için zengin bir kelime hazinesine sahip olmak gereklidir. Konuşma zihinsel ve etkileşimli bir faaliyet olduğundan konuşma eyleminde düşünce ve kelimelerin etkileşimini sağlayan zihinsel süreçler etkinlik gösterir. Fikirlerin, duygu ve isteklerin ete kemiğe bürünmesini sağlayan kelimelerdir. Kelimeler bir bakıma kişinin duygu, istek ve fikir dünyasının anahtarlarıdır. İnsanın bildiği her bir kelime yapbozun parçalarına benzetilirse; yapbozun tamamına kişinin kelime hazinesi denilebilir. Başka bir şekilde ifade edilecek olursa insanın kelime hazinesini ortaya çıkarmak bir bakıma düşünce dünyasını, duygu ve isteklerini açığa çıkarmaya benzetilebilir. İşte bu düşünceden hareketle öğrencilerin kelime hazinelerini ortaya çıkarmak, onların eğitim hayatlarına yön verebilmek, düşünce dünyalarına ışık tutabilmek adına oldukça önemlidir. Literatüre bakıldığında öğrencilerin kelime hazinelerini inceleyen araştırmaların ziyadesiyle yapıldığı görülmektedir. Bu araştırmalar öğrencilerin yazılı anlatımlarında kelime hazinelerini incelemiştir. Öğrencilerin sözlü anlatımlarında özellikle de hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinelerini ele alan araştırmalar yok denecek kadar azdır. Bundan dolayı araştırmada öğrencilerin hazırlıksız konuşmaları ele alınmıştır.

İnsanlar arası iletişimde en çok tercih edilen becerilerden olan konuşma, hazırlıklı ve hazırlıksız konuşma olmak üzere genel anlamda iki şekilde yapılır. Hazırlıklı konuşmalar yeri ve zamanı belirli olan, bir plan ve hazırlık gerektiren konuşmalardır. Hazırlıksız konuşmalar ise yeri ve zamanı tam olarak belli olmayan, bir plan ve hazırlık gerektirmeyen anlık konuşmalardır. Konuşma türlerinden de en çok kullanılan konuşma türü hazırlıksız konuşmalardır. Hazırlıksız konuşmalar hayatın her safhasında oldukça önemli bir yer tutar. Öğrencilerin konuşmalarının büyük bir kısmını hazırlıksız konuşmalar oluşturur. Çalışma öğrencilerin hazırlıksız konuşmalarının kelime hazinesini tespit etmeye yönelik bir araştırmadır. Ancak alan yazındaki çalışmalara farklı bir boyut katmak adına araştırma öğrencilerin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarının tespitini amaç

edinmiştir. Kelime hazinesi katsayısı (Karadağ 2018) dil eğitimi araştırmaları için bir değişken önerisi olarak sunulmuştur. İnsanların kelime hazinelerini ortaya koymak bir bakıma düşünce dünyalarına açılan bir kapının anahtarını elde etmek olduğu düşünüldüğünde çalışmanın önemi anlaşılmaktadır. Kelime hazinesi katsayısı, öğrencinin kullandığı farklı kelime sayısının toplam kelime sayısına bölünmesiyle elde edilen bir değerdir. Kelime hazinesi katsayısı standartlaştırılabilir bir sayısal değer olduğu için değişken analizlerinin yapıldığı araştırmalarda kullanılabilir ve araştırmacıları genellenebilir sonuçlara ulaştırabilir. Kelime hazinesi katsayısı değeri 0 (sıfır) ile 1 (bir) arasında değişmektedir. Bu değer 1 (bir)'e yakınlığı kişinin kelime hazinesinin zenginliğinin göstergesidir (Karadağ, 2018, s.535). Bu çalışmada da öğrencilerin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarının tespiti yapıp farklı değişkenlerle olan ilişkileri incelenmiştir. Bu amaçla kelime hazinesi katsayısının değer aralığını doğru tespit edip niteliksel bir puan değerine dönüştürebilmek adına kelime hazinesi katsayısı değerlendirme ölçeği hazırlanmıştır (Bayburtlu, 2019, s.351). Öğrencilerin hazırlıksız konuşmaları uzman görüşleri doğrultusunda oluşturulmuş 10 farklı konu arasından meydana gelmiştir. Öğrencilere 5 öyküleyici anlatım 5 adet de açıklayıcı anlatım olmak üzere 10 adet konu verilmiştir. Öğrenciler her iki anlatım tarzından da birer adet konu seçmiş ve hazırlıksız konuşmalarını bu konulardan yapmıştır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşmaları araştırmacı tarafından ses kayıt cihazıyla kaydedilmiştir. Ardından kaydedilen hazırlıksız konuşmalar yazıya aktarılmıştır. Yazıya aktarıldıktan sonra (Bayburtlu, 2019) kelime hazinesi katsayısı değerlendirme ölçeği'ne göre incelenmiştir.

Bu çalışmanın amacı ortaokul 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarını tespit etmektir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğrencilerin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarının durumu nedir?
2. Öğrencilerin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarının farklı değişkenlerle ilişkisi ne düzeydedir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, ortaokul 6 ve 7. sınıf öğrencilerinin hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarını belirlemeye yönelik nitel yöntemle planlanan iç içe geçmiş durum deseni çalışmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 291). Çalışma ortaokul düzeyindeki öğrencilerin kelime hazinesi katsayılarını tespit etmeyi amaçladığından 5. Sınıf öğrencileri çalışmaya dâhil edilmemiştir. 4+4+4 eğitim sisteminin getirmiş olduğu okula başlama yaşındaki geniş aralıktan dolayı çalışmanın yapıldığı dönemdeki 5. sınıf öğrencilerinin yaş aralıkları birbirinden farklıdır. Bazı öğrenciler yaşları itibarıyla tam olarak ortaokula uyum sağlayamamışlardır. 8. sınıflar ise LGS sınavına odaklanmış oldukları için çalışmaya dâhil edilmemişlerdir. Bu iki durumun çalışmayı olumsuz etkileyeceği düşünülmüştür. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılmak istenen olgu veya olaylar hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini içerir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 217).

Çalışma Grubu

Çalışmada öğrencilerin hazırlıksız konuşmaları ses kayıt cihazı ile kayıt edildiğinden evrenin tümüne ulaşmak mümkün olmamıştır. Bu sebeple çalışma grubu seçimi yöntemiyle araştırma yürütülmüştür. Çalışma 2017-2018 eğitim öğretim yılında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Antalya'nın Kepez ilçesinde bulunan Sefa Akın Ortaokulu, Ünsal Ortaokulu ve Nebi Güney İmam Hatip Ortaokullarının 6 ve 7. sınıflarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmaya dâhil edilen okullar kolay erişilebilirlik açısından amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Bu okulların 6 ve 7. sınıf şubelerinin her birinden 6'şar öğrenci random yöntemle seçilerek araştırmanın çalışma grubu meydana getirilmiştir. Araştırmaya her okuldan da eşit sayıda olmak üzere 108 6. sınıf ve 108 7. sınıf olmak üzere toplam 216 öğrenci dâhil edilmiştir.

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

Veri Toplama

Veriler 2017-2018 eğitim öğretim yılında 4 aylık sürede toplanmıştır. Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen okulların 6 ve 7. sınıflarından random yöntemle seçilen 108 6. sınıf ve 108 7. sınıf olmak üzere toplam 216 öğrenciye hazırlıksız konuşmalar yaptırılmıştır. Öğrencilere uzman görüşleri neticesinde belirlenen hazırlıksız konuşma konularından 5 öyküleyici anlatım tarzında 5 açıklayıcı anlatım tarzında olmak üzere toplam 10 konu verilmiştir. Öğrenciler her iki anlatım tarzından da birer adet olmak üzere toplam 2 konu hakkında hazırlıksız konuşma yapmıştır. Öğrencilerin hazırlıksız konuşmaları araştırmacı tarafından ses kayıt cihazıyla kayıt edilmiştir. Kaydedilen hazırlıksız konuşmalar yazıya aktarılmıştır. Öğrencilere ayrıca demografik bilgilerini tespit etmek amacıyla kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Kişisel bilgi formunda çalışmaya dâhil edilen öğrencilere; cinsiyetleri, sosyo-ekonomik durumları, ailelerinin eğitim düzeyleri, konuşma tutum ve durumlarını tespit etmeye yönelik sorular yöneltilmiştir. Uzman görüşleri neticesinde belirlenen hazırlıksız konuşma konuları tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1.

Hazırlıksız Konuşma Konularının Uzmanlardan Aldıkları Puanlar

Konuşma Konuları	Puan
Öyküleyici Anlatım	
1. Ailenizle birlikte yaşadığınız bir anınızı anlatınız.	8,87
2. Arkadaşlarınızla yaşadığınız bir olayı anlatınız.	7,75
3. Anne veya babanıza yardım ederken yaşadığınız bir anınızı anlatınız.	7,25
4. İlkokul veya ortaokulda çok mutlu olduğunuz bir anınızı anlatınız.	7,37
5. Gezdiğiniz bir yeri ve orada yaşadığınız bir anınızı anlatınız.	7,62
Açıklayıcı Anlatım	
1. Gelecekte hangi mesleği yapmak istiyorsun? Nedenleriyle birlikte anlatınız.	9,12
2. Okuldan eve yürüyerek gittiğinizi düşününüz ve evinizin bulunduğu yeri tarif ediniz.	7,12
3. Kantinde arkadaşınız sizin sıranızı alırsa neler hissedersiniz? Bu durumla ilgili sergileyeceğiniz davranışı ayrıntılı olarak anlatınız.	6,42
4. Teknolojinin yanlış kullanılması sizce ne demektir? Açıklayınız.	7,71
5. Başarılı olmak için nasıl davranmalıyız? Ayrıntılarıyla anlatınız.	8

Veri Analizi

Araştırmaya katılan 216 öğrencinin hazırlıksız konuşmalarının metin hacimleri eşit değildir. Araştırmanın sonuç güvenilirliği için hazırlıksız konuşma metinlerinin metin hacimleri standartlaştırılmıştır. Bunun için hazırlıksız konuşma metinlerinin kelime sayımı yapılmıştır. En az hacimli konuşma metni 60 kelimedenden oluşurken en çok hacimli konuşma metninin ise 296 kelimedenden oluştuğu tespit edilmiştir. Araştırmada 60 kelimedenden oluşan hazırlıksız konuşma metni alt sınır olarak belirlenmiştir. 216 konuşma metninin metin hacimleri bu şekilde eşitlenmiştir. 215 öğrencinin hazırlıksız konuşma metinlerinin ilk 60 kelimesi değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmada, yazıya aktarılan hazırlıksız konuşmaların kelime hazinesi katsayıları hesaplanmıştır. Elde edilen verilerin analizinde betimsel araştırma yöntemlerinden yararlanılmıştır. Betimsel analizde amaç, analiz neticesinde elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir şekilde okuyucuya aktarmaktır (Kuzu, 2005, s.71). Araştırmanın verileri değerlendirilirken Bayburtlu (2019) tarafından oluşturulan

kelime hazinesi katsayısı değerlendirme ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçeğe göre: puan kelime hazinesi katsayısı puan değer aralığı 0-0,3 arasında olan hazırlıksız konuşmalar zayıf, 0,31-0,50 arasında olanlar orta, 0,51-0,60 arasında olanlar orta, 0,61-1 arasında olanlar çok iyi olarak değerlendirilmiş ve tablolar halinde düzenlenerek analiz edilmiştir. Verilerin analizinde SPSS 21.0 istatistik paket programından yararlanılmıştır. Ayrıca öğrencilere uygulanan kişisel bilgi formundan elde edilen veriler de düzenlenen tablolarda analiz edilerek gösterilmiştir. Öğrencilerin öyküleyici ve açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarına dair bulgular farklı değişkenlere göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular tablolar ve grafikler hâlinde detaylıca gösterilmiştir. Kelime hazinesi katsayısının sınıf, cinsiyet, okul, anne ve baba eğitim düzeyleri, kitap okuma durumları gibi kategorik değişkenlerle ilişkisi ki kare analizi ile incelenmiştir. Analizler %95 güven düzeyinde yapılmıştır.

Araştırmanın Geçerlilik ve Güvenirliği

Araştırmanın geçerliliğini sağlamak adına araştırmanın veri toplama süreci ve toplanan verilerin nasıl analiz edildiğinin araştırmada anlatılması gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 292). Bu araştırmada da verilerin nasıl toplandığı ve nasıl analiz edilip değerlendirildiği açıklanmıştır. Çalışmanın güvenilirliğinin tespit edilebilmesi amacıyla öğrencilerin hazırlıksız konuşma metinleri gözlemciler arası uyum yöntemiyle yeniden değerlendirilmiştir. Bu yöntem, ölçme sonuçlarının güvenilirliğini sağlamak için kullanılan yöntemlerdendir (Büyüköztürk vd., 2015: 114). Bu amaçla Türkçe eğitimi alanında uzman olan bir başka puanlayıcı tarafından öğrencilerin hazırlıksız konuşmalardan random yöntemle seçilen 30 hazırlıksız konuşma metni, aynı ölçekle yeniden değerlendirilmiştir. Söz konusu puanlayıcının tespit ettiği kelime hazinesi katsayıları bu çalışmanın sonuçlarına çok yakın bir değerde çıkmıştır. Bu araştırmada ve gözlemci tarafından tespit edilen verilerin SPSS 21.0 İstatistik Paket Programı aracılığıyla Spearman Korelasyon analizi yapılarak gözlemciler arası uyum oranı belirlenmiştir. Gözlemciler arası uyum oranı $r = 0,93$ 'tür. Bu sonuç çalışmanın güvenilirliğini ortaya koymaktadır.

Bulgular

Öğrencilerin öyküleyici ve açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşmalarında kelime hazinesi katsayılarının bağıdaşıklık öğeleriyle ilişkilerine dair bulgular farklı değişkenlere göre ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular tablolar ve grafikler hâlinde detaylıca gösterilmiştir. Öncelikle, 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin kelime hazinesi katsayılarının bazı değişkenlerle olan ilişkileri araştırılmıştır. Bu ölçeğe göre: puan kelime hazinesi katsayısı puan değer aralığı 0-0,3 arasında olan hazırlıksız konuşmalar zayıf, 0,31-0,50 arasında olanlar orta, 0,51-0,60 arasında olanlar iyi, 0,61-1 arasında olanlar çok iyi olarak değerlendirilmiştir.

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının gruplarının dağılımı tablo 2'de sunulmuştur. Öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının gruplarının dağılımı ayrıca şekil 1'de gösterilmiştir.

Tablo 2.

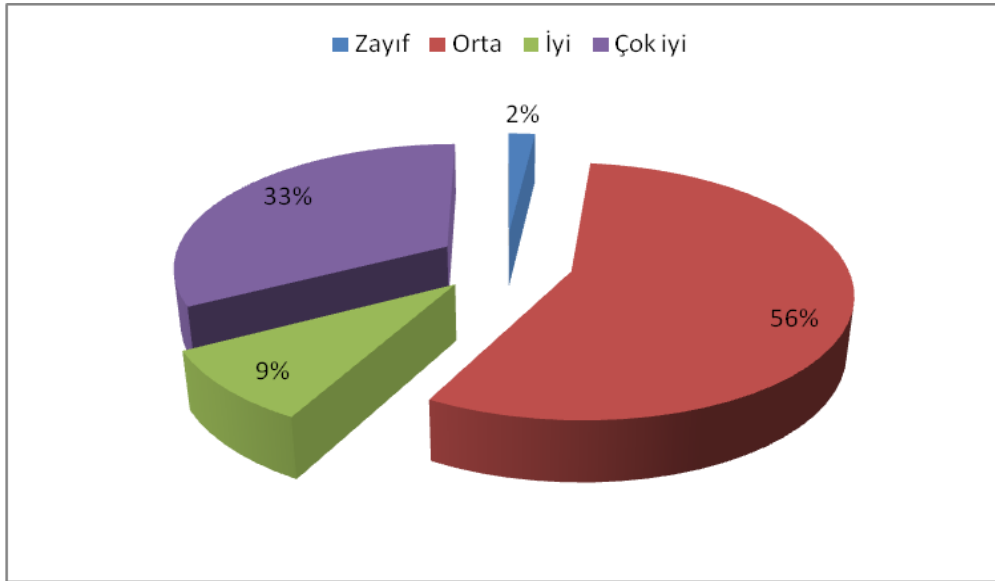
6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Gruplarının Dağılımı

	n	%
Zayıf	4	1,9
Orta	121	56,0
İyi	20	9,3
Çok iyi	71	32,9

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

Toplam 216 100,0

a. grup = Öyküleyici

Şekil 2. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Gruplarının Dağılımı

Öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %1,9; orta olanların oranı %56, iyi olanların oranı %9,3; çok iyi olanların oranı %32,9'dur.

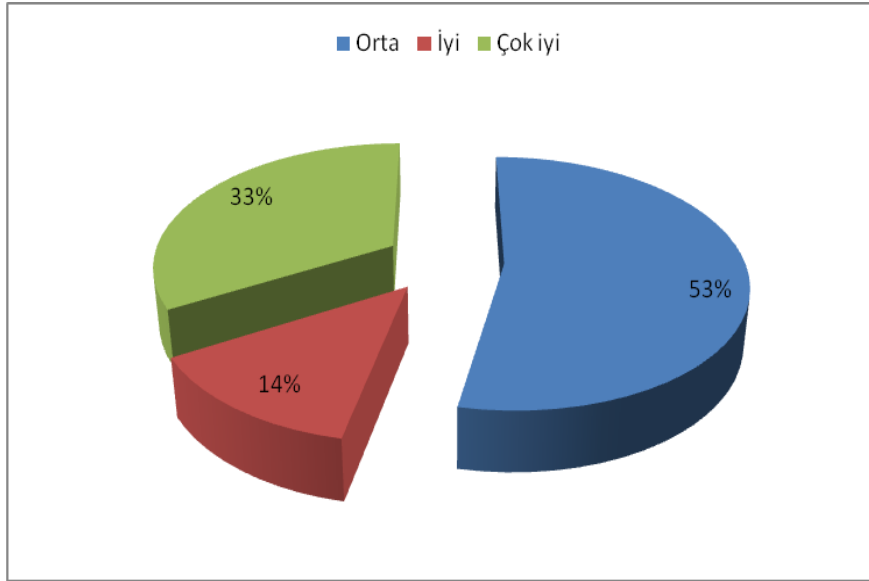
6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının gruplarının dağılımı tablo 3'te sunulmuştur. Açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının gruplarının dağılımı şekil 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Gruplarının Dağılımı

	n	%
Orta	115	53,2
İyi	29	13,4
Çok iyi	72	33,3
Toplam	216	100,0

a. grup = Açıklayıcı

Şekil 3. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Gruplarının Dağılımı

Açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %53,2; iyi olanların oranı %13,4; çok iyi olanların oranı ise %33,3'tür.

Tablo 2 ve 3 karşılaştırıldığında öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi zayıf olarak değerlendirilebilecek bir öğrenci grubu varken açıklayıcı anlatımda kelime hazinesi katsayısı zayıf bir öğrenci grubu olmadığı görülmektedir.

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının sınıf düzeylerine göre incelenmesi yapılmıştır. Yapılan incelemeler Tablo 4 ve Şekil 4'te sunulmuştur.

Tablo 4.

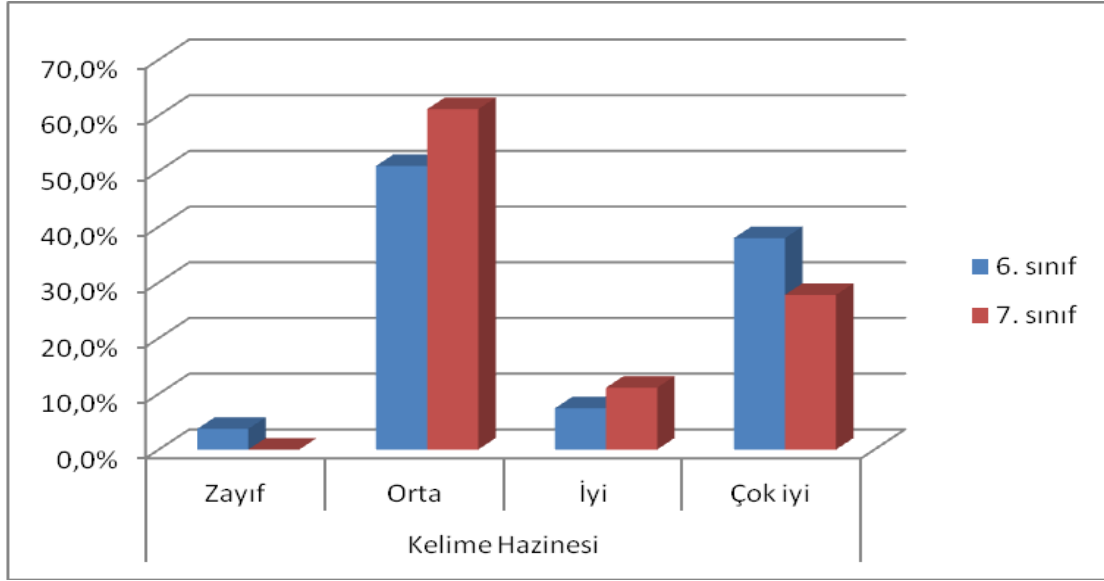
6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Sınıf Düzeylerine Göre İncelenmesi

		Kelime Hazinesi Katsayısı				Toplam	
		Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi		
Sınıf	6	n	4	55	8	41	108
	%	3,7%	50,9%	7,4%	38,0%	100,0%	
Sınıf	7	n	0	66	12	30	108
	%	0,0%	61,1%	11,1%	27,8%	100,0%	
Toplam	n	4	121	20	71	216	
	%	1,9%	56,0%	9,3%	32,9%	100,0%	

a. grup = Öyküleyici ; 7,504 ; p=0,057

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

Şekil 4. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Sınıf Düzeylerine Göre İncelenmesi

Öyküleyici anlatımda; 6. sınıflarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %3,7, orta olanların oranı %50,9; iyi olanların oranı %7,4 iken çok iyi olanların oranı %38'dir. 7. sınıflarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %61,1; iyi olanların oranı %11,1 iken çok iyi olanların oranı %27,8'dir. Öyküleyici anlatımda sınıf düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

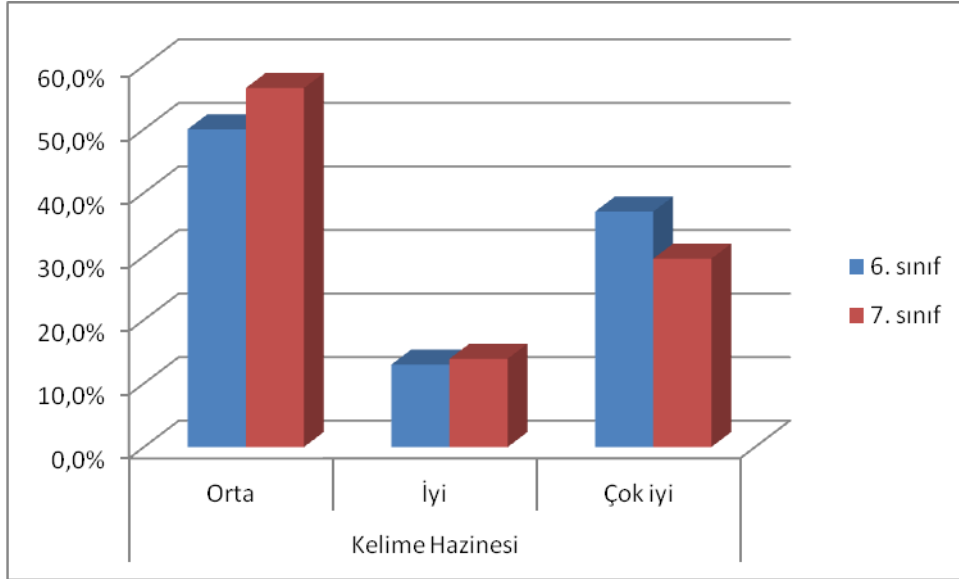
6 ve 7. sınıf öğrencilerinin açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının sınıf düzeylerine göre incelenmesi yapılmıştır. Yapılan incelemeler Tablo 5 ve Şekil 5'te sunulmuştur.

Tablo 5.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Sınıf Düzeylerine Göre İncelenmesi

			Kelime Hazinesi Katsayısı			Toplam
			Orta	İyi	Çok iyi	
Sınıf	6	n	54	14	40	108
		%	50,0%	13,0%	37,0%	100,0%
	7	n	61	15	32	108
		%	56,5%	13,9%	29,6%	100,0%
Toplam	n	115	29	72	216	
	%	53,2%	13,4%	33,3%	100,0%	

a. grup = Açıklayıcı Ki kare=1,349 ; $p=0,509$

Şekil 5. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Sınıf Düzeylerine Göre İncelenmesi

Açıklayıcı anlatımda; 6. sınıflarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %50, iyi olanların oranı %13 iken çok iyi olanların oranı %37'dir. 7. sınıflarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %56,5; iyi olanların oranı %13,9 iken çok iyi olanların oranı %29,6'dır. Açıklayıcı anlatımda sınıf düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının cinsiyete göre incelenmesi yapılmıştır. Yapılan incelemeler Tablo 6 ve Şekil 6'da sunulmuştur.

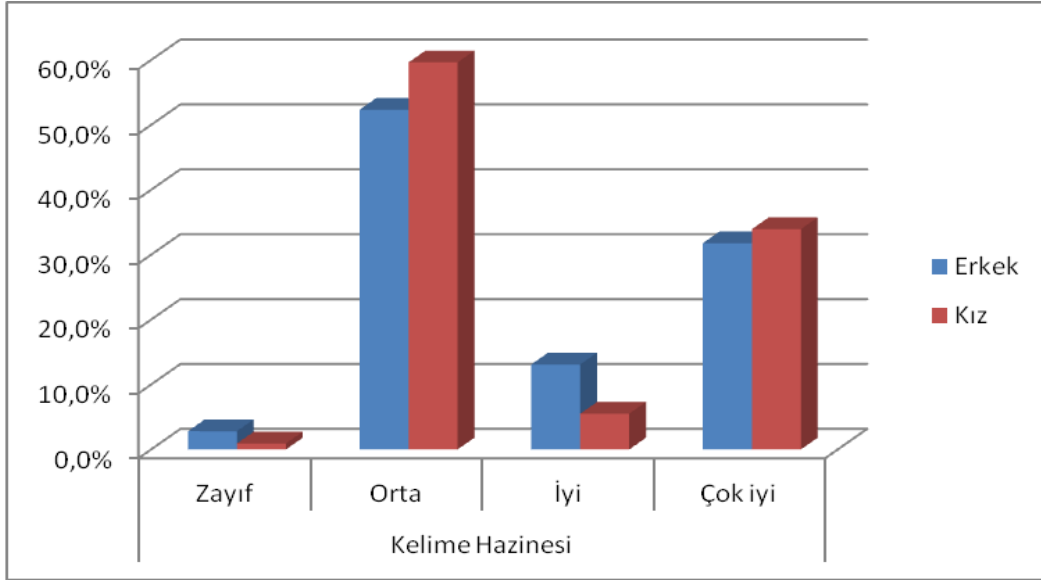
Tablo 6.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

		Kelime Hazinesi Katsayısı				Toplam	
		Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi		
Cinsiyet	Erkek	n	3	56	14	34	107
		%	2,8%	52,3%	13,1%	31,8%	100,0%
Kadın		n	1	65	6	37	109
		%	,9%	59,6%	5,5%	33,9%	100,0%
Toplam		n	4	121	20	71	216
		%	1,9%	56,0%	9,3%	32,9%	100,0%

a. grup = Öyküleyici; Ki kare=4,978 ; $p=0,173$

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

Şekil 6. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

Öyküleyici anlatımda; erkeklerde kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %2,8, orta olanların oranı %52,3; iyi olanların oranı %13,1 iken çok iyi olanların oranı %31,1'dir. Kızlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0,9; orta olanların oranı %59,6; iyi olanların oranı %5,5 iken çok iyi olanların oranı %33,9'dur. Öyküleyici anlatımda cinsiyet ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

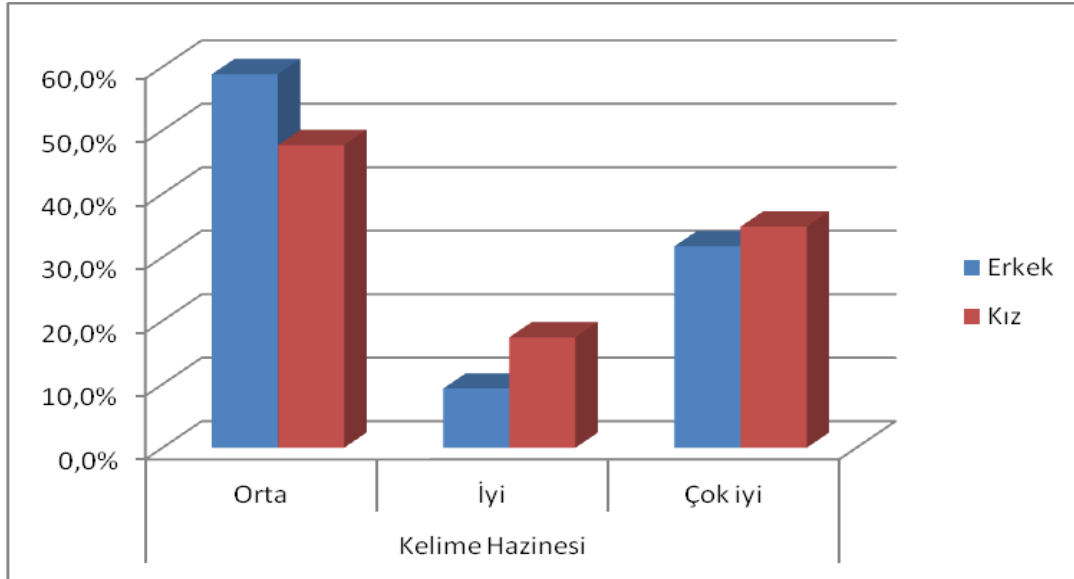
6 ve 7. sınıf öğrencilerinin açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının cinsiyete göre incelenmesi yapılmıştır. Yapılan incelemeler Tablo 7 ve Şekil 7'de sunulmuştur.

Tablo 6.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

		Kelime Hazinesi Katsayısı			Toplam	
		Orta	İyi	Çok iyi		
Cinsiyet	Erkek	n	63	10	34	107
		%	58,9%	9,3%	31,8%	100,0%
	Kadın	n	52	19	38	109
		%	47,7%	17,4%	34,9%	100,0%
Toplam	n	115	29	72	216	
	%	53,2%	13,4%	33,3%	100,0%	

a. grup = Açıklayıcı; Ki kare=4,049 ; $p=0,132$

Şekil 7. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Cinsiyete Göre İncelenmesi

Açıklayıcı anlatımda; erkeklerde kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %58,9; iyi olanların oranı %9,3 iken çok iyi olanların oranı %31,8'dir. Kızlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %47,7; iyi olanların oranı %17,4 iken çok iyi olanların oranı %34,9'dur. Açıklayıcı anlatımda cinsiyet ile kelime katsayısı hazinesi arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

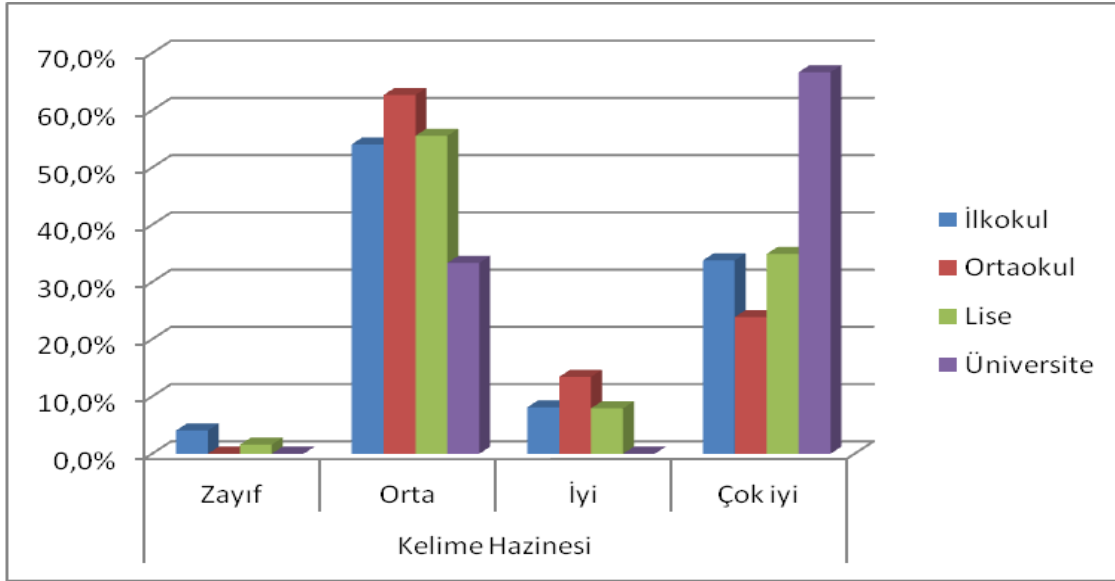
6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre incelenmesi yapılmıştır. Yapılan inceleme sonuçları Tablo 8 ve Şekil 8'de sunulmuştur.

Tablo 8.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

		Kelime Hazinesi Katsayısı				Toplam	
		Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi		
Baba eğitim	İlkokul	n	2	26	3	16	47
		%	4,3%	55,3%	6,4%	34,0%	100,0%
	Ortaokul	n	0	46	3	13	62
		%	0,0%	74,2%	4,8%	21,0%	100,0%
	Lise	n	2	36	13	28	79
		%	2,5%	45,6%	16,5%	35,4%	100,0%
	Üniversite	n	0	13	1	14	28
		%	0,0%	46,4%	3,6%	50,0%	100,0%
	Toplam	n	4	121	20	71	216
		%	1,9%	56,0%	9,3%	32,9%	100,0%

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

Şekil 8. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

Kelime hazinesi katsayısı ile baba eğitim düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde; öyküleyici anlatımda babası ilkököl mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %4,3; orta olanların oranı %55,3; iyi olanların oranı %6,4 iken çok iyi olanların oranı %34'tür. Babası ortaokul mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %74,2; iyi olanların oranı %4,8 iken çok iyi olanların oranı %21'dir. Babası lise mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %2,5; orta olanların oranı %45,6; iyi olanların oranı %16,5 iken çok iyi olanların oranı %35,4'tür. Babası üniversite mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %46,4; iyi olanların oranı %3,6 iken çok iyi olanların oranı %50'dir. Öyküleyici anlatımda baba eğitim düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p < 0,05$).

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının öğrencilerin baba eğitim düzeylerine göre incelenmesi yapılmıştır. Yapılan inceleme sonuçları Tablo 9 ve Şekil 9'da sunulmuştur.

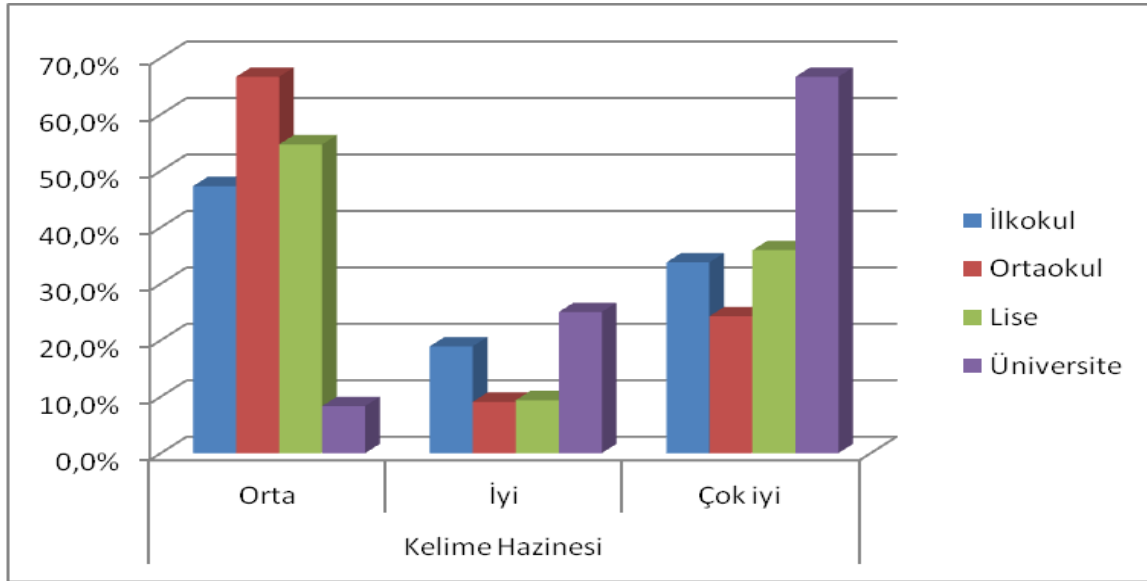
Tablo 9.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

		Kelime Hazinesi Katsayısı			Toplam	
		Orta	İyi	Çok iyi		
Baba eğitim	İlkokul	n	22	7	17	46
		%	47,8%	15,2%	37,0%	100,0%
	Ortaokul	n	39	9	14	62
		%	62,9%	14,5%	22,6%	100,0%
	Lise	n	42	11	27	80
		%	52,5%	13,8%	33,8%	100,0%
	Üniversite	n	12	2	14	28
		%	42,9%	7,1%	50,0%	100,0%

Toplam	n	115	29	72	216
	%	53,2%	13,4%	33,3%	100,0%

a. grup = Açıklayıcı; Ki kare=7,579 ; p=0,271

Şekil 9. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Baba Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

Kelime hazinesi katsayısı ile baba eğitim düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde; açıklayıcı anlatımda babası ilkokul mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %47,8; iyi olanların oranı %15,2 iken çok iyi olanların oranı %37'dir. Babası ortaokul mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %62,9; iyi olanların oranı %14,5 iken çok iyi olanların oranı %22,6'dır. Babası lise mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %52,5; iyi olanların oranı %13,8 iken çok iyi olanların oranı %33,8'dir. Babası üniversite mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %42,9; iyi olanların oranı %7,1 iken çok iyi olanların oranı %50'dir. Açıklayıcı anlatımda baba eğitim düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre incelenmesi yapılmıştır. Yapılan inceleme sonuçları Tablo 10 ve Şekil 10'da sunulmuştur.

Tablo 9.

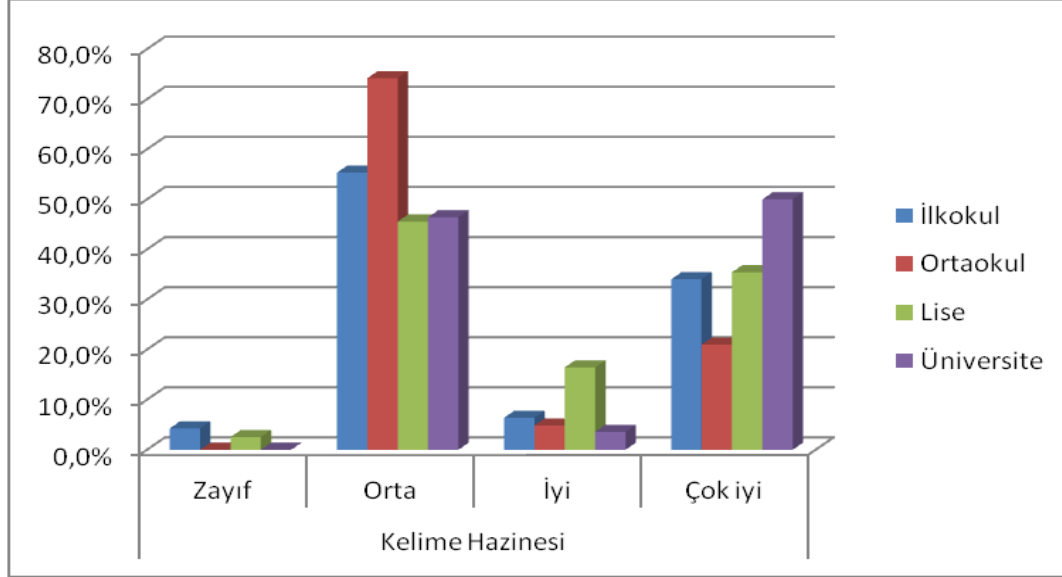
6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

		Kelime Hazinesi Katsayısı				Toplam	
		Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi		
Anne eğitim	İlkokul	n	3	40	6	25	74
		%	4,1%	54,1%	8,1%	33,8%	100,0%
	Ortaokul	n	0	42	9	16	67
		%	0,0%	62,7%	13,4%	23,9%	100,0%
	Lise	n	1	35	5	22	63
		%	1,6%	55,6%	7,9%	34,9%	100,0%
	Üniversite	n	0	4	0	8	12
		%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	100,0%

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

	%	0,0%	33,3%	0,0%	66,7%	100,0%
Toplam	n	4	121	20	71	216
	%	1,9%	56,0%	9,3%	32,9%	100,0%

a. grup = Öyküleyici; Ki kare=13,625 ; p=0,136

Şekil 10. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

Kelime hazinesi katsayısı ile anne eğitim düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde; öyküleyici anlatımda annesi ilkokul mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %4,1; orta olanların oranı %54,1; iyi olanların oranı %8,1 iken çok iyi olanların oranı %33,8'dir. Annesi ortaokul mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %62,7; iyi olanların oranı %13,4 iken çok iyi olanların oranı %23,9'dur. Annesi lise mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %1,6; orta olanların oranı %55,6; iyi olanların oranı %7,9 iken çok iyi olanların oranı %34,9'dur. Annesi üniversite mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %33,3; iyi olanların oranı %0 iken çok iyi olanların oranı %66,7'dir. Öyküleyici anlatımda anne eğitim düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır ($p>0,05$).

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayılarının öğrencilerin anne eğitim düzeylerine göre incelenmesi yapılmıştır. Yapılan inceleme sonuçları Tablo 11 ve Şekil 11'de sunulmuştur.

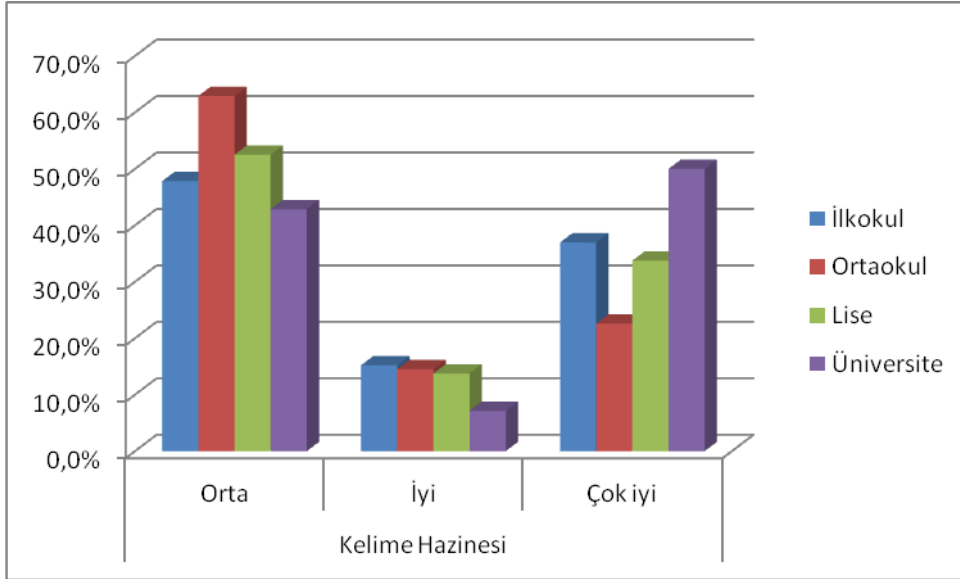
Tablo 11.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

		Kelime Hazinesi Katsayısı			Toplam	
		Orta	İyi	Çok iyi		
Anne eğitim	İlkokul	n	35	14	25	74
		%	47,3%	18,9%	33,8%	100,0%
	Ortaokul	n	44	6	16	66

	%	66,7%	9,1%	24,2%	100,0%
Lise	n	35	6	23	64
	%	54,7%	9,4%	35,9%	100,0%
Üniversite	n	1	3	8	12
	%	8,3%	25,0%	66,7%	100,0%
Toplam	n	115	29	72	216
	%	53,2%	13,4%	33,3%	100,0%

a. grup = Açıklayıcı; Ki kare=17,634 ; p=0,007

Şekil 11. 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kelime Hazinesi Katsayılarının Anne Eğitim Düzeylerine Göre İncelenmesi

Kelime hazinesi katsayısı ile anne eğitim düzeyleri arasındaki ilişki incelendiğinde; açıklayıcı anlatımda annesi ilkokul mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %47,3; iyi olanların oranı %18,9 iken çok iyi olanların oranı %33,8'dir. Annesi ortaokul mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %66,7; iyi olanların oranı %9,1 iken çok iyi olanların oranı %24,2'dir. Babası lise mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %54,7; iyi olanların oranı %9,4 iken çok iyi olanların oranı %35,9'dur. Annesi üniversite mezunu olanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %8,3; iyi olanların oranı %25 iken çok iyi olanların oranı %66,7'dir. Öyküleyici anlatımda anne eğitim düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır ($p < 0,05$).

6 ve 7. sınıf öğrencilerinin öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kitap okumayı seven öğrenciler ile kitap okumayı sevmeyen öğrencilerin kelime hazinesi katsayıları tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kitap Okumayı Seven Öğrenciler İle Kitap Okumayı Sevmeyen Öğrencilerin Kelime Hazinesi Katsayıları

		Kelime Hazinesi Katsayısı				Toplam	
		Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi		
Kitap okumayı sevme durumu	Evet	n	0	16	5	63	84
		%	0,0%	19,0%	6,0%	75,0%	100,0%

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

Hayır	n	4	105	15	8	132
	%	3,0%	79,5%	11,4%	6,1%	100,0%
Toplam	n	4	121	20	71	216
	%	1,9%	56,0%	9,3%	32,9%	100,0%

Ki kare=111,929 ; p=0,000

a. grup = Öyküleyici

Öyküleyici anlatımda; kitap okumayı sevme durumu ile kelime hazinesi katsayısı arasındaki ilişki incelendiğinde; kitap okumayı sevenlerde kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %19, iyi olanların oranı %6 iken çok iyi olanların oranı %75'tir. Kitap okumayı sevmeyenlerde kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %3, orta olanların oranı %79,5; iyi olanların oranı %11,4 iken çok iyi olanların oranı %6,1'dir. Öyküleyici anlatımda; kitap okumayı sevme durumu ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmaktadır (p<0,05).

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde aylık okunan kitap sayısı ile kelime hazinesi katsayıları arasındaki ilişki tablo 13'te sunulmuştur.

Tablo 13.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Aylık Okunan Kitap Sayısı İle Kelime Hazinesi Katsayıları Arasındaki İlişki

		Kelime Hazinesi Katsayısı				Toplam	
		Zayıf	Orta	İyi	Çok iyi		
1 kitap	n	0	35	6	40	81	
	%	0,0%	43,2%	7,4%	49,4%	100,0%	
1-2 arası	n	0	1	1	1	3	
	%	0,0%	33,3%	33,3%	33,3%	100,0%	
Aylık okunan kitap sayısı	3-4 arası	n	0	0	2	24	26
	%	0,0%	0,0%	7,7%	92,3%	100,0%	
4'ten fazla	n	0	0	0	5	5	
	%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
Hiç	n	4	85	11	1	101	
	%	4,0%	84,2%	10,9%	1,0%	100,0%	
Toplam	n	4	121	20	71	216	
	%	1,9%	56,0%	9,3%	32,9%	100,0%	

Ki kare=114,592 ; p=0,000

a. grup = Öyküleyici

Öyküleyici anlatımda aylık okunan kitap sayısı ile kelime hazinesi katsayısı arasındaki ilişki incelendiğinde; aylık 1 kitap okuyanlarda kelime hazinesi zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %43,2; iyi olanların oranı %7,4 iken çok iyi olanların oranı %49,4'tür. Aylık 1-2 kitap okuyanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %33,3; iyi olanların oranı %33,3 iken çok iyi olanların oranı %33,3'tür. Aylık 3-4 kitap okuyanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %0, iyi olanların oranı %7,47 iken çok iyi olanların oranı %92,3'tür. Aylık 4'ten fazla kitap okuyanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0, orta olanların oranı %0, iyi olanların oranı %0 iken çok iyi olanların oranı %100'dür. Hiç kitap okumayanlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %4, orta olanların oranı %84,2; iyi olanların oranı %10,9 iken çok iyi olanların oranı %1'dir. Öyküleyici anlatımda aylık okunan kitap sayısı ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmaktadır (p<0,05).

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kitap okumayı seven öğrenciler ile kitap okumayı sevmeyen öğrencilerin kelime hazinesi katsayıları tablo 14'te sunulmuştur.

Tablo 14.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Kitap Okumayı Seven Öğrenciler İle Kitap Okumayı Sevmeyen Öğrencilerin Kelime Hazinesi Katsayıları

		Kelime Hazinesi Katsayısı			Toplam	
		Orta	İyi	Çok iyi		
Kitap okumayı sevme durumu	Evet	n	19	6	59	84
		%	22,6%	7,1%	70,2%	100,0%
	Hayır	n	96	23	13	132
		%	72,7%	17,4%	9,8%	100,0%
Toplam		n	115	29	72	216
		%	53,2%	13,4%	33,3%	100,0%

Ki kare=84,413 ; p=0,000

a. grup = Açıklayıcı

Açıklayıcı anlatımda kitap okumayı sevme durumu ile kelime hazinesi katsayısı arasındaki ilişki incelendiğinde; kitap okumayı sevenlerde kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %22,6; iyi olanların oranı %7,1; çok iyi olanların oranı ise %70,2'dir. Kitap okumayı sevmeyenlerde kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %72,7; iyi olanların oranı %17,4; çok iyi olanların oranı ise %9,8'dir. Açıklayıcı anlatımda kitap okumayı sevme durumu ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmaktadır.

6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde aylık okunan kitap sayısı ile kelime hazinesi katsayıları arasındaki ilişki tablo 15'te sunulmuştur.

Tablo 15.

6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Açıklayıcı Anlatım Tarzındaki Hazırlıksız Konuşma Metinlerinde Aylık Okunan Kitap Sayısı İle Kelime Hazinesi Katsayıları Arasındaki İlişki

		Kelime Hazinesi Katsayısı			Toplam	
		Orta	İyi	Çok iyi		
1 kitap	n	34	8	39	81	
	%	42,0%	9,9%	48,1%	100,0%	
1-2 arası	n	3	0	0	3	
	%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	
3-4 arası	n	2	2	22	26	
	%	7,7%	7,7%	84,6%	100,0%	
4'ten fazla	n	0	0	5	5	
	%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	
Hiç	n	76	19	6	101	
	%	75,2%	18,8%	5,9%	100,0%	
Toplam		n	115	29	72	216
		%	53,2%	13,4%	33,3%	100,0%

Ki kare=86,046 ; p=0,000, a. grup = Açıklayıcı

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

Açıklayıcı anlatımda aylık okunan kitap sayısı ile kelime hazinesi katsayısı arasındaki ilişki incelendiğinde; 1 kitap okuyanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %42, iyi olanların oranı %9,9; çok iyi olanların oranı ise %48,1'dir. 1-2 kitap okuyanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %100'dür. 3-4 kitap okuyanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %7,7; iyi olanların oranı %7,7; çok iyi olanların oranı ise %84,6'dır. 4'ten fazla kitap okuyanlarda kelime hazinesi katsayısı çok iyi olanların oranı ise %100'dür. Hiç kitap okumayanlarda kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %75,2; iyi olanların oranı %18,8; çok iyi olanların oranı ise %5,9'dur. Açıklayıcı anlatımda aylık okunan kitap sayısı ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %1,9, orta olanların oranı %56, iyi olanların oranı %9,3, çok iyi olanların oranı %32,9'dur. Araştırmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının hazırlıksız konuşma metinlerindeki kelime hazinesi katsayılarının orta düzeyde olduğu görülmüştür.

Açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayısı orta olanların oranı %53,2, iyi olanların oranı %13,4, çok iyi olanların oranı ise %33,3'tür. Bulunan sonuçlara göre açıklayıcı anlatımda öğrencilerin kelime hazinesi katsayıları oranlarının öyküleyici anlatıma göre nispeten daha iyi olduğu anlaşılmıştır.

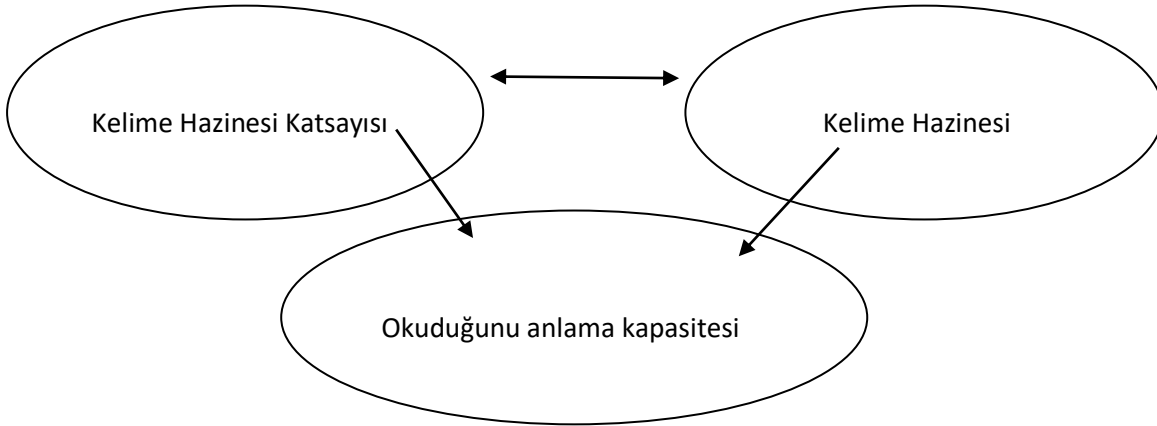
Öyküleyici anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde sınıf düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

Öyküleyici anlatımda; erkeklerde kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %2,8; orta olanların oranı %52,3; iyi olanların oranı %13,1 iken çok iyi olanların oranı %31'dir. Kızlarda kelime hazinesi katsayısı zayıf olanların oranı %0,9; orta olanların oranı %59,6; iyi olanların oranı %5,5 iken çok iyi olanların oranı %33,9'dur. Öyküleyici anlatımda cinsiyet ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamaktadır.

6 ve 7. sınıf öğrencilerinin öyküleyici ve açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayıları cinsiyete göre incelenmiş ve cinsiyet ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır.

6 ve 7. sınıf öğrencilerinin öyküleyici ve açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kelime hazinesi katsayıları öğrencilerin baba ve anne eğitim düzeylerine göre incelenmiş, baba ve anne eğitim düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı ilişki bulunmamıştır. Her ne kadar bu çalışmada anne baba eğitim düzeyi ile kelime hazinesi katsayısı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamış olsa da kişinin kelime hazinesinin oluşumunda birincil etkinin aileye ait olduğu unutulmamalıdır (Karadağ, 2005, s.27).

Bayburtlu (2019) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin kelime hazinesi katsayılarının bağdaşıklık öğelerinin kullanımıyla ilişkileri araştırılmıştır. Bayburtlu (2019) araştırmasında kelime hazinesi katsayısı yüksek olan öğrencilerin bağdaşıklık öğelerini kullanımlarının kelime hazinesi katsayısı düşük olan öğrencilere göre anlamlı farklılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Öğrencilerin bağdaşıklık öğelerinin kullanım ortalamaları ile akademik başarı, etkili iletişim kurma becerileri, özgüven ve sosyal becerileri arasında doğru orantı olduğu benzer araştırmalar tarafından tespit edilmiştir (Ruhi, 1994; Coşkun, 2005; Çoban, 2012; Yılmaz, 2012; Can, 2012). Kelime hazinesi katsayısı ile kişinin kelime havuzu arasında doğru orantılı bir ilişki vardır. Karadağ (2018, s.534)'da çalışmasında bu husustan bahsetmiştir. Kelime hazinesi katsayısı çok iyi olan metinler kelime hazinesi bakımından da zengin metinlerdir. Dolayısıyla kişinin kelime hazinesi katsayısının zenginliği kelime hazinesinin de zengin oluşunun göstergesidir. Ayrıca zengin kelime hazinesi ile kişinin okuduğunu anlama kapasitesi arasında birbirini etkileyen bir ilişki vardır (Nagy, 2005, s. 41). Buradan hareketle kelime hazinesini arttıracak çalışmalar kelime hazinesi katsayısını arttıracak aynı zamanda bireylerin okuduğunu anlama düzeyleri de bundan olumlu yönde etkilenecektir denilebilir.

Şekil 12. Kelime hazinesi katsayısı, kelime hazinesi ve okuduğunu anlama kapasitesi arasındaki temsili ilişki

Bu ilişkiyi ortaya koyabilecek nitelikte deneysel çalışmaların yapılmasının alan yazına bu bağlamda ciddi katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre kitap okuma ile kelime hazinesi katsayısı arasında ortaya çıkan doğru orantısal ilişkinin şekil 12'yi destekler nitelikte olduğu söylenebilir.

Alan yazına katkı sağlamak adına, şubeler bazında her öğrencinin sahip olması gereken kelime hazinesi katsayısı standardı belirlenebilir. Böylelikle her şube seviyesinin, yaş grubunun sahip olması gereken standart bir kelime hazinesi değeri ortaya konulabilir. Ders kitaplarındaki metinler bu ölçütlere göre belirlenmelidir. Etkinlikler öğrencilerin kelime hazinesi katsayılarını zenginleştirecek seviyelerde düzenlenmelidir. Ders kitaplarındaki mevcut metinlerin kelime hazinesi katsayıları hesaplanarak öğrencilerin kelime havuzlarını zenginleştirme düzeyleri ölçülmelidir. Kelime hazinesi oluşumunda ailenin rolü ile ilgili farklı boyutlarda çalışmalar yapılabilir.

Öğrencilerin öyküleyici anlatım ve açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde kitap okumayı sevme durumu ile kelime hazinesi katsayısı arasındaki ilişki incelendiğinde bu iki değişken arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Kitap okumayı seven öğrencilerin kelime hazinesi katsayılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin kelime hazinesi katsayılarını arttırmak için öğrencilere düzenli kitap okuma alışkanlığı kazandırmama, kitap okumayı sevdirmeme, amaçlı etkinlikler yapılmalıdır.

Öğrencilerin öyküleyici anlatım ve açıklayıcı anlatım tarzındaki hazırlıksız konuşma metinlerinde aylık okunan kitap sayısı ile kelime hazinesi katsayısı arasındaki ilişki incelendiğinde bu iki değişken arasında anlamlı düzeyde ilişki bulunduğu tespit edilmiştir. Aylık okudukları kitap sayısı artan öğrencilerin kelime hazinesi katsayılarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin okudukları kitap sayılarını arttırmak için en çok kitap okuyan öğrenciyi seçme gibi etkinlikler düzenlenmelidir.

Öğrencilerin kelime hazinesi katsayılarının artması akademik başarılarını artmasında, sosyal ilişkilerinin güçlü olmasında ve etkili iletişim kurmalarında oldukça etkili olacaktır. Bu bağlamda kelime hazinesi katsayısının akademik başarı, sosyal ilişkiler ve etkili iletişim değişkenleriyle ilişkisine dair araştırmalar yapılabilir.

Günümüz dünyasında Kurum ve kuruluşların insan kaynakları temininde hazırlıksız konuşmalar, mülakatlar belirleyici olmaktadır. Kelime hazinesi katsayısı yüksek olan bireylerin kelime havuzu zengin olduğundan bun tür durumlarda başarılı olma ihtimalleri daha yüksektir. Türkçe derslerinde konuşma becerisi eğitiminde öğrencilere kelime hazinesi katsayılarını yükseltecek etkinlikler yaptırılabilir.

Kaynaklar

- Aksan, D. (2002). *Anadilimizin Söz Denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2004). *Yazılı ve Sözlü Anlatım Kompozisyon Sanatı (5. Baskı)*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- Baş, B. (2005). *1985-2005 Yılları Arasında Çocuk Edebiyatı Sahasında Yazılmış Tahkiyeli Metinlerin Söz Varlığı Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Başaran, M. ve Erdem, İ. (2008). Öğretmen Adaylarının Güzel Konuşma Becerisi İle İlgili Görüşleri Üzerine Bir Araştırma. *Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt:17 No:3* 743-754.
- Bayburtlu, Y., S. (2019). *Ortaokul 6 ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Hazırlıksız Konuşmalarında Bağdaşıklık ve Tutarlılık*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Özcan E. A., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, R. (2012). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Yazılı Anlatımlarında Paragraf Düzeyinde Bağdaşıklık ve Tutarlılık*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Çoban, A. (2012). *İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Oluşturdukları Öyküleyici Metinlerin Bağdaşıklık ve Tutarlılık Ölçütlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Coşkun, E. (2005). *İlköğretim Öğrencilerinin Öyküleyici Anlatımlarında Bağdaşıklık, Tutarlılık ve Metin Elementleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Karadağ, Ö. (2005). *İlköğretim I. Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Karadağ, Ö. (2018). Dil Eğitimi Araştırmaları İçin Bir Değişken Önerisi: Kelime Hazinesi Katsayısı, *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 6(2)*, 532-537.
- Korkmaz, Z. (2003). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*. Ankara: TDK Yayınları.
- Korkmaz, Z. (1992). *Grammer Terimleri Sözlüğü*. Ankara: TDK Yayınları.
- Kuzu, A. (2005). *Oluşturmacılığa Dayalı Çevrimiçi Destekli Öğretim: Bir Eylem Araştırması*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Kurudayıoğlu, M. (2005). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Kelime Hazinesi Üzerine Bir Araştırma*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Nagy, W. E. (2005). Why vocabulary instruction needs to be long-term and comprehensive. E. H. Hiebert ve M. L. Kamil (Ed.). *Teaching and learning vocabulary: Bringing research to practice* içinde (s. 27-44). Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Ruhi, Ş. (1994). İlköğretim Öğrenci Kompozisyonlarındaki Bağdaşıklık Sorunları. *Çağdaş Türk Dili, VI (77-78), Temmuz-Ağustos, 1994*, 24-26.
- Türkben, T. (2018) Söz Varlığını Belirlemeye Yönelik Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 22 Sayı:3, s.993-1032*.
- Yıldırım, A., Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, T. ve Doğan, Y. (2014). 7. Sınıf Öğrencilerinin Anlamını Bilmedikleri Kelimeler ve Türkçe Ders Kitaplarındaki Kelime Çalışmaları Bağlamında Kelime Öğretimi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 11, (25)*, 279–295.
- Yılmaz, Ö. (2012). *11. Sınıf Öğrencilerine Ait Öyküleyici Metinlerin Bağdaşıklık ve Tutarlılık Açısından İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Zonguldak.

Extended Abstract

Introduction

Speaking is one of the fundamental language skills used to establish communication. Speech occurs in two forms as *prepared* and *unprepared*. Prepared speeches are those which require planning and preparation and occur in a specific place and time. Unprepared speeches, on the other hand, are instant conversations that require neither planning nor preparation and do not occur in

definite locations or at definite times. Unprepared speech is one of the most used speech types in daily life, especially in educational environments. Unprepared speeches, which have a very important place in every stage of human life, constitute a significant proportion of students' speeches. A vast majority of the speeches by students are generally unprepared speeches. This study investigates a different dimension in the vocabulary of the students and aims to determine the vocabulary coefficients in the unprepared speeches of students. The vocabulary coefficient (Karadağ, 2018) was proposed as a variable suggestion for language education research. The importance of this study is understood better when it is considered that determining the vocabulary of people means having the key to a door that opens to their world of thought. Vocabulary coefficient is a value that is obtained by dividing the number of different words used by student by the total number of words.

Method

This study was designed as a nested case study (Yıldırım & Şimşek, 2013) which is qualitative by nature to determine the vocabulary coefficients in the unprepared speeches of the 6th and 7th graders. In the study, document analysis, which is a qualitative research method, was used. The document analysis method involves the analysis of written materials that contain information on the facts or events that will be examined (Yıldırım & Şimşek, 2013).

Result and Discussion

In the unprepared speeches that were in the form of narrative texts, the ratio of the students who had weak vocabulary coefficient was 1.9%, the ratio of those with medium coefficients was 56%, the ratio of students with high coefficients was 9.3%, and the ratio of students who had very high coefficients was 32.9%. It was determined that more than half of the students who participated in the study had medium level vocabulary coefficients in their unprepared speech texts.

In the unprepared speech texts that were in the narrative style, the ratio of those who had medium vocabulary coefficients was 53.2%, the ratio of students with good coefficients was 13.4%, and the ratio of those with very high coefficients was 33.3%. Based on the results, it was found that the vocabulary coefficients of the students were relatively better in expository texts compared with the narrative texts.

No significant relations were found between the grades of the students and vocabulary coefficients in narrative unprepared speech texts.

The vocabulary coefficients of the 6th and 7th grade students in narrative and expository texts were examined in terms of the gender variable but no significant relation was found between gender and vocabulary coefficient.

The vocabulary coefficients of the 6th and 7th grade students in the narrative and expository texts were examined in terms of the education levels of the fathers and mothers of the students, and no significant relation was detected between the parental education levels and the vocabulary coefficient.

When the relationship between enjoying reading books and the vocabulary coefficient was examined in narrative and expository texts, it was found that there was a significant relation between those two variables. It was concluded that the vocabulary coefficients of the students who liked reading books were high. Activities that aim to have students enjoy reading books and develop the habit of reading books regularly must be prepared to increase the vocabulary coefficients of the students.

Ek-1. Kelime Hazinesi Katsayısı Değerlendirme Ölçeği (Bayburtlu, 2019)

Kelime Hazinesi Katsayısı Değerlendirme Ölçeği	
Puan	Ölçütler

Öğrencilerin Hazırlıksız Konuşmalarında Kelime Hazinesi Katsayıları

4 (Çok iyi)	Metinde kullanılan farklı kelime sayısının toplam kelime sayısına bölünmesi sonucunda ortaya 0,61-1 aralığında bir değer çıkarsa metinde kelime tekrarlarının kayda değer olmayacak kadar az olduğu, metnin kelime hazinesi bakımından zengin olduğu kabul edilir ve metin kelime hazinesi katsayısı bakımından çok iyi olarak değerlendirilir.
3 (İyi)	Metinde kullanılan farklı kelime sayısının toplam kelime sayısına bölünmesi sonucunda ortaya 0,51-0,60 aralığında bir değer çıkarsa metinde kelime tekrarlarının az olduğu, metnin kelime havuzunun zenginliğinin dikkate değer bir ölçüde olduğu kabul edilir ve metin kelime hazinesi katsayısı bakımından iyi olarak değerlendirilir.
2 (Orta)	Metinde kullanılan farklı kelime sayısının toplam kelime sayısına bölünmesi sonucunda ortaya 0,31-0,50 aralığında bir değer çıkarsa metinde kelime tekrarlarının fazla olduğu kabul edilir ve metin kelime hazinesi katsayısı bakımından orta olarak değerlendirilir.
1 (Zayıf)	Metinde kullanılan farklı kelime sayısının toplam kelime sayısına bölünmesi sonucunda ortaya 0-0,3 aralığında bir değer çıkarsa metinde kelime tekrarlarının çok fazla olduğu kabul edilir ve metin kelime hazinesi katsayısı bakımından zayıf olarak değerlendirilir.

Kelime Hazinesi Katsayısı	Değer Aralığı
Zayıf	0-0,3
Orta	0,31-0,50
İyi	0,51-0,60
Çok iyi	0,61-1